

ภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวชุมชนท่าคา ตำบลท่าคา

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Wisdom of coconut processing product from The Thakha community, Amphawa, Samutsonekhram

วันดี งามน้อย ^{1*}, และ ศุภการ สิริไพศาล ²

Wandee Ngamnoi ^{1*}, and Supakan Siripaisan ²

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน,

E-mail: wandee.ngamnoi.pu@nachi.com ^{1*}

รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน,

E-mail: s_siripaisan@hotmail.com ²

Graduate Student, Master of Arts, Interdisciplinary for Local Development Program, Learning Institute For Everyone – LIFE.,

E-mail: wandee.ngamnoi.pu@nachi.com ¹

Associate Professor, Dr., Master of Arts, Interdisciplinary for Local Development Program, Learning Institute For Everyone – LIFE.,

E-mail: s_siripaisan@hotmail.com ²

Corresponding author E-mail: wandee.ngamnoi.pu@nachi.com *

Received: 30 July 2025; Revised: 17 December 2025; Accepted: 18 December 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภูมิหลังและพัฒนาการของการใช้ประโยชน์จากมะพร้าวของชุมชนท่าคาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาวิวัฒนาการทางภูมิปัญญาของชาวบ้านชุมชนท่าคาในการประยุกต์คิดค้นสิ่งประดิษฐ์รูปแบบต่างๆ จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวรูปแบบใหม่ตามความต้องการของตลาด โดยมีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว 5 ราย ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 2 ราย ผู้ประกอบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว 2 กลุ่ม 5 ราย ปราชญ์ชาวบ้านด้านการจักสานทางมะพร้าว 3 ราย และนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำชุมชนท่าคา 15 ราย รวมจำนวน 30 ราย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม และใช้การวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่รอบด้านสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษา พบว่าภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวชุมชนท่าคา ได้ใช้ประโยชน์จากมะพร้าวที่เป็นวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ สร้างมูลค่า คุณค่าและรายได้ให้แก่ครอบครัว และชุมชน ซึ่งเกิดจากภูมิปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ฝีมือ ทักษะ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายตามวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยม เทคโนโลยี การแข่งขัน และความเจริญที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้คน ต้องเรียนรู้ พัฒนา ปรับตัว เพื่อการดำรงชีพ ถึงแม้วัสดุจะมาจากธรรมชาติสามารถย่อยสลายได้ง่าย และเป็นวัสดุในท้องถิ่น มีต้นทุนต่ำ แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้เป็นผลงานที่มีความประณีต ผู้ผลิตต้องใช้เวลาและจินตนาการในการออกแบบ และต้องมีใจรักในงานศิลปะ มีความเพียร พยายามและความอดทนเป็นอย่างสูง ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนเป็นผู้ผลิต จึงทำให้สินค้ามีจำหน่ายไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทั้งนี้ควรมีหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนหรือให้ความรู้ในการปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญ และคุณค่าของภูมิปัญญาการนำวัสดุที่เหลือใช้มาเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การแปรรูปจากมะพร้าว, ภูมิปัญญา, ผลิตภัณฑ์

Abstract

This research aims 1) To study the background and development of coconut utilization in the Tha Kha community from the past to the present. 2) To study the evolution of local wisdom in Tha Kha community in applying and inventing various forms of products from coconuts, and 3) To study approaches to developing and upgrading new types of coconut products according to market demand, by sampling from the population and sample group consisting of 5 members of a community enterprise group that processes products from coconut fronds. The event was attended by the village headman and two assistant village headmen from Village No. 6; two groups of coconut product vendors (five individuals); three local experts in coconut leaf weaving; and fifteen tourists visiting the Tha Kha community floating market, totaling 30 participants. Data was collected through observation, interviews, and focus group discussions, and a mixed-methods research approach combining qualitative and quantitative methods was used to obtain more comprehensive and complete results.

The study found that the traditional knowledge of coconut processing in Tha Kha community has utilized coconuts, a local waste material, to create value, worth, and income for

families and the community. This arises from the wisdom, creativity, craftsmanship, and skills passed down from the past to the present, resulting in a diverse range of products that reflect changing lifestyles, cultures, values, technology, competition, and progress. This forces people to learn, develop, and adapt in order to survive. Even though the materials are natural, easily biodegradable, and locally sourced, and have low costs, the resulting products are exquisite works of art. Producers must invest time and imagination in design, possess a passion for art, and demonstrate great perseverance, effort, and patience. Currently, it is found that only elderly people in the community are producing these items. This has resulted in insufficient supply to meet market demand. Therefore, there should be support or educational initiatives from government or private sector organizations to raise awareness among community members about the importance of this product. And the value lies in the wisdom of transforming leftover materials into unique products, thereby creating sustainable income for people in the community.

Keywords: Coconut processing, Traditional knowledge, Products

บทนำ

“มะพร้าว” พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งของประเทศไทยซึ่งสามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย สมุทรสงคราม ก็เป็นจังหวัดหนึ่งที่ใช้ประโยชน์จากมะพร้าวกว้างขวางมาก คือนำมาบริโภคปรุงอาหารคาวหวานนำส่วนต่างๆ มาใช้ประโยชน์และส่วนที่เหลือยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น การนำเส้นใยของผลไปใช้บุเก้าอี้ ขุยมะพร้าวใช้ผสมกับดินสำหรับปลูกพืชผักผลไม้เป็นคอมโพสิตเป็นวัสดุต่างๆ เครื่องประดับเครื่องตกแต่ง งานหัตถกรรมจักสานและเหยียบกะลารักษาโรค เป็นต้น ปัจจุบันความต้องการมะพร้าวทางอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น วัสดุเหลือใช้ที่เรียกว่า ก้านมะพร้าวซึ่งถูกนำมาใช้แปรรูปเป็นของใช้หลายๆ อย่างที่ให้เข้ากับสมัยในปัจจุบันนี้และเพิ่มความน่าสนใจเป็นการสร้างมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์จากองค์ความรู้ประสบการณ์ของชาวบ้านในชุมชนความรู้ อันเกิดจากความคิดของคนในท้องถิ่นที่คิดสร้างขึ้นมาอย่างเหมาะสมเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาและอำนวยความสะดวก ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขที่เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” เป็นพื้นฐานทางความคิดสำหรับการพัฒนาและปรับชีวิตของตนให้เหมาะสมตามศักยภาพ และบริบททางแวดล้อมของตนเอง

ภูมิปัญญาชาวบ้านคือความรู้ของชาวบ้านซึ่งได้มาจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งระหว่าง การสืบทอดมีการปรับปรุง ยุค และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็น ความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในวิถีตั้งเดิมนั้นชีวิตของชาวบ้านไม่ได้ แบ่งแยกเป็นส่วนๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน การทำมาหากินการอยู่ร่วมกันในชุมชนการปฏิบัติศาสนา พิธีกรรมและประเพณีความสัมพันธ์ที่ดีเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสมดุล ที่เคารพกัน ไม่ทำลายทำร้ายกัน ทำให้ทุก ฝ่ายทุกส่วนอยู่ร่วมกันให้อย่างสันติ ชุมชนเดิมจึงมีกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันมีคนเฒ่าคนแก่เป็นผู้นำคอยให้ คำแนะนำตักเตือนตัดสินและลงโทษหากมีการละเมิด ชาวบ้านเคารพธรรมชาติรอบตัว ดิน น้ำ ป่า เขา ข้าว แดด ลม ฝน โลก และหลักยึดเหนี่ยวของชาวบ้าน เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ทั้งที่มีชีวิต และล่วงลับไปแล้ว ภูมิปัญญาจึงเป็นความรู้ที่มีคุณธรรม เป็นความรู้ที่มีเอกภาพของทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นความรู้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง สัมพันธ์กันอย่างมีความสมดุล เราจึงยกย่องความรู้ขั้นสูงส่งอันเป็นความรู้แจ้งในความจริงในความจริงแห่งชีวิตนี้ว่า “ภูมิปัญญา” และการประยุกต์นำวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ จากก้านมะพร้าวสิ่งประดิษฐ์จาก มะพร้าวมาเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนเครื่องประดับตกแต่งเพื่อตอบสนอง ความต้องการเป็นการเพิ่มมูลค่าก่อให้เกิดรายได้เกิดเป็นเอกลักษณ์ประจำแต่ละท้องถิ่นจะมีรูปแบบและวิธีการ ผลิตที่แตกต่างกันออกไปทำให้ได้ผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบ

ตัวอย่างส่วนต่างๆ ของมะพร้าวเป็นวัสดุท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับคนไทยมาช้านาน หาได้ง่าย โดยถูกนำมา พัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน มีการพัฒนารูปแบบเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่นหัตถกรรมจากการแปรรูป มะพร้าวในชุมชนท่าคา ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นชุมชนเก่าแก่ที่ชาวบ้านมีอาชีพทำ สวนปลูกพืชล้มลุก เช่น หอม กระเทียม พริกสด ฯลฯ ในสมัยก่อนชาวบ้านนำพืชผักผลไม้ในสวนของแต่ละคนที่ เหลือจากการเก็บไว้รับประทานในครัวเรือนมาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งชาวบ้านจะนัดแลกเปลี่ยนสินค้ากันในวันขึ้น และ แรม 2 ค่ำ 7 ค่ำ และ 12 ค่ำ โดยการสัญจรทางเรือเนื่องจากในอดีตยังไม่มีถนนต่อมาเมื่อมีการแลกเปลี่ยนระหว่าง หมู่บ้านอื่นมากขึ้น จึงพัฒนาเป็นตลาดน้ำท่าคาเพิ่มเป็น เสาร์-อาทิตย์และวันหยุด นักช้ตฤกษ์ สินค้าหลักของชุมชน คือ น้ำตาลสด น้ำตาลมะพร้าว ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว ขนมโบราณ การจักสาน ก้านมะพร้าว ภูมิปัญญาดั้งเดิมชุมชนแห่งนี้ ได้พัฒนาเป็นชุมชนการค้าและแหล่งท่องเที่ยวที่ชื่อว่า “ตลาดน้ำท่า คา” บ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวเรือนไม้ยูงริมน้ำ ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่พูดภาษาไทย นับถือศาสนาพุทธ อาชีพหลักของชาวบ้าน คือ การทำสวน โดยมีผลิตภัณฑ์น้ำตาลมะพร้าวเป็นสินค้าที่สำคัญของพื้นที่ (การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญที่จะต้องศึกษาบริบททางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของ คนในชุมชนท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ และวิเคราะห์ผลที่

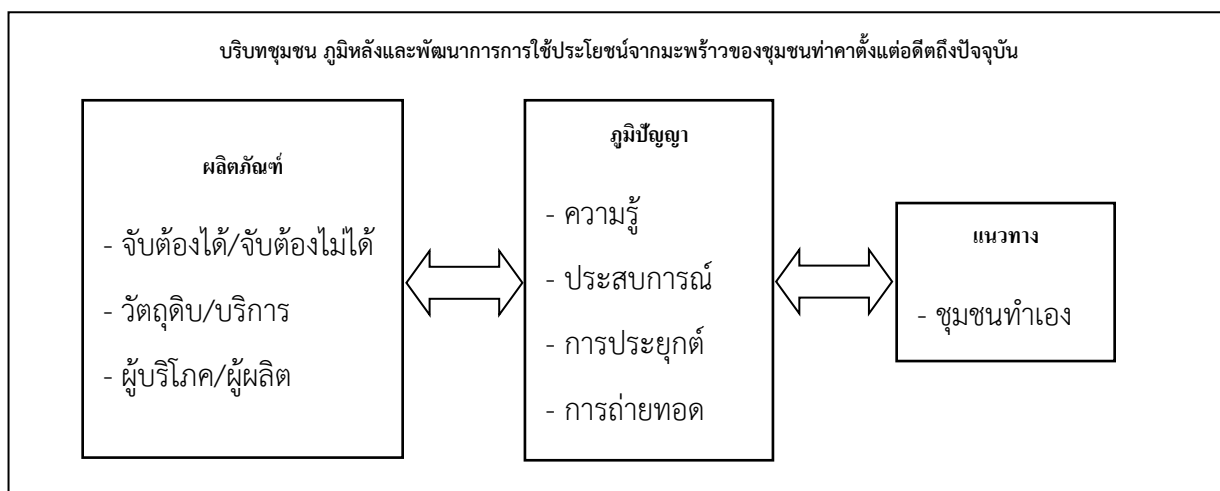
เกิดจากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในชุมชน และการสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สั่งสมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวิธีการนำวัสดุเหลือใช้มาเพิ่มมูลค่าให้กับคนในชุมชน ทั้งยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลัง และพัฒนาการของการใช้ประโยชน์จากมะพร้าวของชุมชนท่าคา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการทางภูมิปัญญาของชาวบ้านชุมชนท่าคาในการประยุกต์คิดค้นสิ่งประดิษฐ์รูปแบบต่างๆ จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวรูปแบบใหม่ ตามความต้องการของตลาด

กรอบแนวคิดและสมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี คือ 1) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน 2) แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา 3) แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม และ 4) แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษาและให้ทราบผลการวิจัยครั้งนี้อย่างชัดเจน โดยได้มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ การวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่รอบด้าน สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีแนวทางอย่างไรเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคตของชุมชนท่าคา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัยเป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และในภาคสนาม การสังเกตการณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติ เพื่อการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ประชากรในหมู่ที่ 6 ตำบลท่าคา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 651 คน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว ตำบลท่าคา จำนวน 5 คน และนักท่องเที่ยวในตลาดชุมชนท่าคา และใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดจำนวนตามเกณฑ์ของกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อใช้ตรวจสอบสภาพบริบทชุมชนทั่วไป สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม อาชีพ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการใช้วัสดุเหลือใช้ของมะพร้าวให้เกิดประโยชน์และสร้างมูลค่าของชุมชนท่าคา ตามรายละเอียดดังนี้

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น การร่วมสังเกตการทำผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว การเข้าร่วมกิจกรรมของตลาดชุมชน การพูดคุยกับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว

3.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม เช่น สังเกตสภาพชุมชนโดยรอบ สภาพสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ลักษณะร้านค้าและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

3.3 แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย และเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และขอความยินยอมนัดหมายในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ประกอบการ ปราชญ์ชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวในตลาดชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.4 ประเด็นการสนทนากลุ่ม

โดยใช้การพูดคุย แสดงความคิดเห็นและยืนยันข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในชุมชนท่าคาเพื่อเก็บข้อมูลทั้งด้านบริบทชุมชน การผลิตผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว การท่องเที่ยว รวมถึงการร่วมกันหาแนวทางพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ของชุมชนของชุมชนท่าคา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยทำการถอดความข้อมูลจากภาคสนาม จัดหมวดหมู่ตามประเด็นสำคัญ และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ตามกรอบของวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นได้ใช้การวิเคราะห์แบบองค์รวม และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น จำนวนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวนประชากร จำนวนผู้ประกอบการ จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำนวนครั้งของกิจกรรม จากนั้นตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสอดคล้องของข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์ เพื่อสรุปปัจจัยสำคัญและองค์ความรู้ที่สะท้อนบริบทของชุมชนท่าคา ตำบลท่าคา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการศึกษา

1. ภูมิหลังและพัฒนาการของการใช้ประโยชน์จากมะพร้าวของชุมชนท่าคาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การลงพื้นที่ทำวิจัยเพื่อสัมภาษณ์ สนทนา พูดคุย และเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในพื้นที่อำเภอมะนัง ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม ทำให้ทราบถึงข้อมูลการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมากขึ้น ภูมิหลังและพัฒนาการการใช้ประโยชน์จากมะพร้าวของชุมชนท่าคา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ภูมิหลังของชุมชนท่าคาที่มีลักษณะภูมิศาสตร์ และพื้นที่เหมาะสมในการทำเกษตร รวมทั้งมีลำคลองจำนวนมาก การคมนาคมมีทั้งทางบกและทางน้ำ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำสวนเกษตรกรรมเป็นหลัก และนำผลผลิตมาแลกเปลี่ยนซื้อขาย ณ จุดศูนย์รวมที่เรียกว่า “ตลาดน้ำท่าคา”

ภาพที่ 2 วัสดุเหลือใช้จากส่วนต่างๆ ของมะพร้าวแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าให้ชุมชน

ตารางที่ 1 พัฒนาการของการใช้ประโยชน์จากมะพร้าวในอดีตถึงปัจจุบัน

การใช้ประโยชน์จากมะพร้าวในอดีต	การใช้ประโยชน์จากมะพร้าวในปัจจุบัน
ช่อดอกมะพร้าว หรือ จั่น มะพร้าว นำมาเคี้ยวทำ น้ำตาลมะพร้าวแบบ ปึก	ต่อยอดเป็น น้ำหวานเชื่อมแบบไซรัป และแบบ เกล็ดใช้ใส่เพิ่มรสชาติในชา กาแฟ
กะลามะพร้าว ใช้เผาถ่าน ทำช้อน ชาม	เป็นของที่ระลึก โคมไฟ กระจ่างต้นไม้
ลำต้นมะพร้าว ทำเป็นสะพานเดินข้ามคลอง หรือ ไม้กระดาน	แปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ
หางมะพร้าว ใช้ทำรั้ว ทำฝืน มุงหลังคา	จักสานเป็นขี้ผึ้งใช้ในงานพิธีต่างๆ
ก้าน ใบมะพร้าว ใช้ทำตะกร้าของใช้ในครัวเรือน ต่างๆ	แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยว

2. วิวัฒนาการทางภูมิปัญญาของชาวบ้านในชุมชนท่าคาในการประยุกต์สิ่งประดิษฐ์แบบต่างๆ จนเกิดเป็น ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว

ผลิตภัณฑ์เรือตุ๊กตัก วิวัฒนาการภูมิปัญญาเกิดจากการใช้กาบมะพร้าวทำเป็นเรือให้เล่นสมัยเด็กๆ เพื่อให้ เฝ้ารอคอยในล่องสวนจะได้แก่เหงาเพราะต้องเฝ้านานหลายปี ต่อมาผู้ผลิตได้นึกถึงของเล่นสมัยเด็กที่คุณพ่อ เคยทำให้นามานำมาประยุกต์ทำให้อุปกรณ์ของนักท่องเที่ยวทำให้เด็กๆ จดจ่อกับของเล่นนี้และไม่ชน ปัจจุบันผู้

ประดิษฐ์ได้ขับเรือรับจ้างรับส่งนักท่องเที่ยว และได้ทำเรือตุ๊กตักวักจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเดินในตลาดน้ำท่าคา สร้างความสนุกสนานให้ทั้งเด็กๆ และผู้ใหญ่ได้ลองเล่นจริงในตลาดน้ำในและได้มีกิจกรรมระหว่างเดินเล่นตลาดน้ำด้วย

ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว เดิมผู้ผลิตมีอาชีพทำสวนและมีความสนใจที่จะกำจัดวัสดุเหลือใช้ในส่วนที่มีจำนวนมากให้เกิดมูลค่ามากกว่าการนำไปกำจัดโดยการเผา หรือทำปุ๋ย เลยได้ลองนำส่วนที่เรียกว่า “กะลา” มาลองทำเป็น ช้อน ชาม กระบวย เหมือนสมัยที่บรรพบุรุษได้เคยใช้สมัยก่อน ด้วยการมาลองผลิตลองถูกจนกลายมาเป็นผลิตภัณฑ์จากกะลาต่างๆ เช่น กระถางต้นไม้ บ้ายไม้ แก้วน้ำ จนผลิตภัณฑ์เป็นที่สนใจ มีความต้องการมากมายจนจัดตั้งกลุ่มชาวบ้านที่สนใจมา เพื่อสร้างอาชีพทำให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมามีผลให้ยอดขายลดลงสมาชิกในกลุ่มจำเป็นต้องแยกย้ายไปทำอาชีพอื่นเพื่อรายได้เลี้ยงครอบครัว และปัจจุบันตนยังคงทำอาชีพแปรรูปกะลามะพร้าวอยู่เพราะเป็นอาชีพที่รัก และอยากจะถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังที่สนใจแต่มีผู้ที่สืบทอดภูมิปัญญาน้อยมากเพราะเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือต้องอาศัยความอดทน ใช้เวลาผลิตนาน ผู้ผลิตตั้งใจจะผลิตชิ้นงานให้ออกมาหลากหลาย และตั้งใจที่จะสร้างศูนย์เรียนรู้ภายในพื้นที่บ้านของตนเองเพื่อให้ผู้ที่สนใจมาเรียนรู้ต่อยอดภูมิปัญญาสร้างรายได้เสริมให้ครอบครัวอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ผู้ผลิตเป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เนื่องจากตกจากที่สูงตอนสมัยทำงานก่อสร้างทำให้ไม่สามารถเดินได้แต่ปัจจุบันใช้รถเข็นในการดำเนินชีวิต และทำกิจกรรมต่างๆ และพยายามช่วยเหลือตัวเองไม่ให้เดือดร้อนครอบครัว ภรรยาจึงได้หาอาชีพเพื่อสร้างรายได้เริ่มจากการนำวัสดุเหลือใช้รอบๆ บ้านอย่างมะพร้าวที่หล่นจากต้นซึ่งมีจำนวนมากและนำมาแปรรูปโดยอาศัยเครื่องมือช่างและทักษะที่มีอยู่มาประยุกต์วัสดุเหลือใช้อย่างเช่นกะลามาผ่า ชัด ดู ขึ้นรูปทรงต่างๆ และแปรรูปเป็นพวงกุญแจ ตัวเลข ตามจินตนาการจนสามารถทำเป็นอาชีพสร้างรายได้เพื่อดูแลครอบครัว ปัจจุบันได้เพิ่มลายฉลุลงไปในกะลาโคมไฟ เช่น ลายกระหนก ใบเทศ ราหูอมจันทร์ เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ให้ผลิตภัณฑ์มากขึ้น และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งผู้ที่สนใจได้เชิญให้ไป สาธิต และถ่ายทอดองค์ความรู้จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ส่วนหนึ่งจะนำเข้ากองทุนซ่อมรถสามล้อวีลแชร์คนพิการซึ่งท่านเป็นนายกสมาคมคนพิการอยู่แล้วด้วย

ผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานท่าคา ซึ่งประธานกลุ่มเป็นผู้ที่สืบสานภูมิปัญญาด้านการจักสานก้านมะพร้าวจากคุณแม่ที่ใช้เวลาวางจากการเคี้ยวตาลมะพร้าวมาประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์โดยการนำวัสดุเหลือใช้อย่างเช่นก้านมะพร้าวมาแปรรูปเป็นกระຈาด และฝาชี จนผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักอย่างมากมาย ประธานกลุ่มฯ จึงได้ต่อยอดและสืบสาน และสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น โคมไฟหิ้งห้อย ต่างหู พวงกุญแจปลาทุกระเป่า ทั้งนี้มีการบูรณาการความรู้ในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จากผู้เชี่ยวชาญในการเข้าอบรมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายเป็นที่ต้องการของตลาดยุคดิจิทัล

3. แนวทางการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวรูปแบบใหม่ตามความต้องการของตลาด

การสร้างผลิตภัณฑ์ของตนให้เข้มแข็งมีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของตลาด เป็นแนวทางการบริหารการตลาดในการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้สามารถขยายธุรกิจของตนให้เติบโตและประสบความสำเร็จได้ก็จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการด้านการตลาดและต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ ประสบการณ์มุมมองในเชิงธุรกิจมีความสามารถด้านการตลาดยุคใหม่ เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ว่าจะขายที่ไหนและขายให้กับกลุ่มใด ตลอดทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ หรือการส่งเสริมการขายเป็นการกระตุ้นหรือจูงใจให้เกิดความต้องการและตัดสินใจซื้อ มีช่องทางในการจัดจำหน่ายที่หลากหลายเพื่อให้การซื้อขายสะดวกและคล่องตัวขึ้น รวมทั้งศึกษาความต้องการของลูกค้าและพฤติกรรมผู้บริโภค วิเคราะห์แนวโน้มตลาดและคู่แข่งการสำรวจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด การตั้งราคา วางแผนช่องทางการขาย และการกระจายสินค้า การติดตามผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์ยอดขายเพื่อประสิทธิภาพทางการตลาด การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดปัจจุบัน

แนวทางการบริหารจัดการการผลิต การจัดจำหน่าย การออกแบบ การพัฒนา และบริการ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม มีเอกลักษณ์ ความหลากหลาย และมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ได้ คือ องค์ความรู้ในเรื่องของภูมิปัญญา ในการสร้างสรรค์งาน หรือการผลิตผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว และต้องมีความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้จากการสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ ของสมาชิกในกลุ่มอาชีพ นอกจากนี้ยังต้องมียุทธศาสตร์ชิ้นงานที่สมาชิกได้รับจากประสบการณ์และการศึกษาอบรม มีการใช้ทรัพยากรทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม กล่าวคือ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น สามารถนำมาเป็นฐานและเชื่อมโยงกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวได้ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเสน่ห์และเป็นการสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างมาก การระดมความคิด เพื่อหาแนวคิดใหม่ การคัดเลือกแนวคิดที่เป็นไปได้และมีโอกาสประสบความสำเร็จทดสอบแนวคิดผ่านการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย การออกแบบและพัฒนา ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ทดสอบคุณภาพ และการใช้งาน ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ตามผลการทดสอบ ทดลองวางขายในตลาดกลุ่มเล็ก เก็บรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ใช้งานมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม เพื่อวางแผนกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรศึกษาค้นคว้า ใส่ใจ มุ่งมั่นและนำเครื่องมือที่เรียกว่าวัฒนธรรมมาสร้างคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ธุรกิจให้มากที่สุด

แนวทางพัฒนาธุรกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน ต้องมีการเรียนรู้การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะในการสร้างผลิตภัณฑ์ให้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอใช้องค์ความรู้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามตลอดจนมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาช่วยเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพในการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมชุมชน มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมคำนึงถึงสุขอนามัยชุมชนและมีการอนุรักษ์ภูมิ

ปัญหาท้องถิ่นด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้คนรุ่นหลัง ตลอดจนต้องมีการปลูกจิตสำนึกในการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาให้คนรุ่นต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

พัฒนาการการใช้ประโยชน์จากมะพร้าวของชุมชนท่าคา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามความสัมพันธ์ของวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม สภาพแวดล้อม ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ความเจริญของการคมนาคม การศึกษาการทำมาหากินอาชีพที่เปลี่ยนไปเนื่องด้วยลักษณะพื้นที่เป็นร่องสวนสามารถปลูกมะพร้าวได้เป็นจำนวนมาก และมีลำคลองไหลผ่านหลายสายทำให้การคมนาคมการเดินทางมีทั้งทางบกและทางน้ำ อาชีพหลัก คือทำสวนและการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และอาชีพเกี่ยวตาลมะพร้าว ซึ่งเป็นพืชประจำถิ่นและวัสดุเหลือใช้อย่างส่วนต่างๆ ของมะพร้าวที่มีจำนวนมากก็จะสร้างปัญหาให้ชาวสวนถ้าทางมะพร้าวตกลงไปในร่องสวนก็จะทำให้คลองตื้นเขินต้องทำความสะอาดสวนให้เป็นระเบียบอยู่เสมอเวลาเข้าสวนเพื่อความปลอดภัยได้เกิดแนวคิดที่จะนำสวนต่างๆ ของมะพร้าวมาทำให้เกิดมูลค่า ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนจากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัว และดำรงชีพในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม ถือเป็นผลผลิตทางปัญญาของกลุ่มชนนั้นๆ (เอกวิทย์ ณ ถลาง และคณะ, 2546)

การคิดประยุกต์ สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าวเกิดจากการใช้เวลาว่างคิดค้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กระดาษใส่ของใช้ ฝาชี ชันโตกใส่ของถวายพระเพื่อลดค่าใช้จ่าย แลกเปลี่ยน แลกจ่ายและยังสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วยเนื่องด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปความเจริญเข้ามามากขึ้นมีสิ่งอำนวยความสะดวก มีถนนในการเชื่อมต่อการเดินทางคนรุ่นใหม่นิยมเข้าทำงานนอกพื้นที่มากขึ้นในจังหวัดใกล้เคียง เช่น สมุทรสาคร ซึ่งมีโรงงานจำนวนมากเพราะเป็นนิคมอุตสาหกรรมแล้วเป็นจังหวัดใกล้เคียงที่ไม่ไกลมาก มีรถรับส่ง เข้า-เย็น คนรุ่นใหม่จึงนิยมออกไปทำงานนอกพื้นที่ เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัวทำให้ผู้ที่สืบสาน และทำงานแปรรูปจากมะพร้าวมีแต่ผู้สูงอายุ เพราะเป็นงานที่ใช้เวลานานเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือความละเอียดและใช้ความพยายามอดทนและราคาไม่ได้สูงมากและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายได้เฉพาะกลุ่มและคนรุ่นใหม่ ที่ได้รับมรดกเป็นที่ดินสวนมะพร้าวนิยมสร้างเป็นรีสอร์ทโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาพักเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก และขายที่ดินให้ผู้สนใจเป็นที่พักยามเกษียณ หรือปลูกพืชมะพร้าวน้ำหอมต้นเตี้ยแทนต้นมะพร้าวที่ปลูกส่วนมากอายุหลายปี ผลผลิตจึงน้อยลง ต้นจึงถูกตัดทำลายลงไปมากต้นมะพร้าวในชุมชนปัจจุบันจึงน้อยลง

ภูมิปัญญาของชาวบ้านชุมชนท่าคา เกี่ยวกับการประยุกต์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ จากวัสดุเหลือใช้ ในท้องถิ่นอย่างมะพร้าวให้เกิดมูลค่า จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวมากมายที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยน เพื่อให้

สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคซึ่งสอดคล้องกับ ชลภัตต์ วงษ์ประเสริฐ (2551) ได้กล่าวว่า องค์ความรู้ของชาวบ้านที่คิดขึ้นจากสติปัญญาของชาวบ้านเป็นศักยภาพหรือความสามารถในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม โดยได้รับ การสั่งสม ถ่ายทอด ปรับตัว ผ่านกระบวนการ การพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย และสิ่งใหม่ๆ นั้นไม่จำเป็นจะต้องใหม่จริงๆ แต่อาจจะเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความคิดหรือการปฏิบัติที่เคยทำกันมาแล้วแต่ได้หยุดกันไประยะหนึ่ง ต่อมาได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ ทำใหม่เนื่องจากเห็นว่าสามารถช่วยแก้ไขในสถานการณ์ใหม่ได้ นับว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใหม่ได้ เช่น กระเป๋ากจาก้านมะพร้าว ต่างหูก้านมะพร้าว ปลาทุของชำร่วย และโคมไฟหิ้งห้อย ซึ่งได้รับความรู้จากหน่วยงานที่ชำนาญออกแบบ และนักศึกษาประกอบกับความสามารถในการจักสานมาผสมผสานให้เกิดเป็นชิ้นงานใหม่ ที่สามารถจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่สนใจมากขึ้น การสร้างสรรค์ลวดลาย และผลิตภัณฑ์ให้เกิดแนวทางใหม่ด้วยการสาน ผูก พัน ถัก เพื่อทำให้เกิดลวดลายรูปแบบแนวทางใหม่และมีการพัฒนาผสมผสานร่วมกับวัสดุในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม

สุภารัตน์ ไหลไผ่ทอง (2565) ได้นำแนวความคิดการใช้กะลามะพร้าวผลิต ช้อน ชาม กระบวยตักน้ำ เพราะในอดีตกำลังจะสูญหายและถูกลืมไป มาเป็นผลิตภัณฑ์คืนชีวิตอีกครั้ง ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวมีโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เติบโตเป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นได้ โดยมีจุดแข็งในเรื่องวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจนผลิตภัณฑ์มีความคงทนถาวรสามารถเสริมสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตัวเองได้ แต่มีจุดอ่อนในเรื่องของวัตถุดิบหายากมากขึ้น การขาดแคลนแรงงานประเภทช่างฝีมือชั้นสูง และขาดองค์ความรู้ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งควรได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายไม่ว่าภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้พัฒนาสินค้าจนเกิดเป็นความรู้ ที่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ส่วนลุงแดงเป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหวได้ผลิตกาบเรือที่คุณพ่อเคยทำให้เล่นสมัยตอนเป็นเด็ก และพัฒนาของเก่าที่มีอยู่เดิมอย่าง เช่น กาบมะพร้าวที่ลอยน้ำได้มาเพิ่มใส่คนพายและไม้พาย โดยใช้ส่วนอื่นๆ จากมะพร้าวมาประยุกต์เพิ่มเติมให้ผลิตภัณฑ์มีความทันสมัยมากขึ้น และนำวัสดุเหลือใช้จากมะพร้าวที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาสร้างมูลค่า สร้างอาชีพ โดยประยุกต์ ทักษะ ฝีมือด้านช่างที่ตนเองเคยทำมาประยุกต์ให้เข้ากับวัสดุเหลือใช้อย่างมะพร้าว บวกกับจินตนาการ ใจรัก และความอดทน ทำให้คิดค้นวิธีประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ใหม่สร้างมูลค่า และส่งต่อรายได้เพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้พิการอื่นอีกด้วย เพื่อให้การดำรงอยู่ของตนเป็นไปอย่างมีความสุข สิ่งที่มีมนุษย์ได้คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นไม่ว่าจะเป็นวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้ ปัจจัยเครื่องยังชีพ ภาษา วัฒนธรรม แบบแผนการดำรงชีพ การแสวงหาเพื่ออิสรภาพที่แท้จริง สิ่งเหล่านี้นับเป็นผลผลิตและลำดับขั้นของการเรียนรู้ที่ทำให้มนุษย์มีการพัฒนาทางความคิดและการแสวงหาความรู้ที่ไม่หยุดยั้ง

แนวทางที่จะพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวรูปแบบใหม่ๆ ตามความต้องการของตลาดต้องอาศัยองค์ประกอบรวมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง การบริหารภายใน ซึ่งทุกคนต้องมีความ

รับผิดชอบ และรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนรู้จักพัฒนา และฝึกฝนหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดทำให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ เพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่าย สร้างภาพลักษณ์ให้จดจำง่าย ทางด้านการผลิตและตัวผลิตภัณฑ์นอกจากจุดแข็งคือ ความแข็งแรง ทนทาน เป็นงานละเอียด ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ต้องอาศัยความชำนาญ และฝีมือในกระบวนการผลิต การเลือกวัตถุดิบ ทุกขั้นตอนการผลิตมีความสำคัญมาก จุดอ่อนของผลิตภัณฑ์ถ้ามีออเดอร์ (Order) จำนวนมาก อาจผลิตไม่ทันเพราะเนื่องด้วยแรงงานไม่เพียงพอวัตถุดิบบางส่วนหายาก การผลิตชิ้นงานต้องใช้ระยะเวลา การจะพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์ยั่งยืนสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว และยังประโยชน์แก่ชุมชนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายหลายส่วน การสร้างจิตสำนึกในการรักษารฐานตระหนักถึงทรัพยากรที่จะหมดไปการปลูกทดแทนเห็นคุณค่าของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมีการถ่ายทอด สืบสาน และต่อยอด การเผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มอื่น และการฝึกทักษะอาชีพให้แก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เป็นการสร้างรายได้ให้คนในชุมชนและเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นจากการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับการพัฒนาชุมชนที่นำมาใช้ในการพัฒนานี้ คาดว่าจะส่งผลให้เพิ่มรายได้ของชุมชน การฝึกฝีมือในด้านเครื่องมือ และทักษะใหม่เพิ่มเติม มีอาชีพที่มั่นคง ควรพัฒนาใน 4 ด้านหลักๆ 1) การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ 2) การใช้เทคโนโลยี 3) กลยุทธ์การตลาด และความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนควรมีบทบาทหน้าที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชุมชน
3. กลุ่มผู้ประกอบการควรมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เช่น การนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายในงานต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านกระบวนการพัฒนาคน พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาชุมชนต้นแบบแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านมะพร้าว เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญา.

3. ควรมีการสำรวจแนวทางการพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัสดุเหลือใช้จากมะพร้าว เช่น ก้านเปลือก หรือ เพื่อให้เกิดหัวข้อในการศึกษาศึกษาภาพการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จากวัสดุเหลือใช้ในชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2567). ตลาดน้ำท่าคา. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2567, จาก <https://tatkb.com/blog/blog-detail/?blogUUID=7392d660-3d7c-4a6e-9bf0-922a198eb906>.

ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ. (2551). ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.udru.ac.th>.

สุดารัตน์ ไหลไผ่ทอง. (2565). การพัฒนาตลาดจกสานท้องถิ่น เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ และของตกแต่งบ้านร่วมสมัย จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกวิทย์ ณ ถกลาง, นิธิ เอียวศรีวงศ์, วิจารย์ พานิช, รสนา โตสิตระกูล และนงคราญ ชมพูนุช. (2546). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).